

A viderant, ea solertia efficiebant, ut nostris illorum opera imitari viderentur.

M. FRIUS Bibaculus Cremonensis Jambographus, Pantomimus dicitur, quia omnia imitaretur. Circa tempora Cicetonis fuit. Virgilius ab eo carmina aliquot accepisse dicitur, teste Macrobio. Gyrard. Dial. 4. Hist. Post.

TRIANUS Græcus orator, præceptor Maximini principis, qui scripsit libros provinciarum pulcherrimos, omnia tam probe in vita imitatus est, ut non immerito sui temporis simia appellatus sit. Capitoliis in Maximino, & Celio, lib. 3. c. 10.

TRUS Imp. notis excipere velocissimè solitus, cum amantibus suis per ludum jocumque certans imitabat chirographa quæcumque vidisset: ac profitebatur sæpè, se maximum salarium esse potuisse. Sueton.

ALEXANDER Archiepiscopus titulo D. Andrea, filius Jacobi Scotie Regis, insignis artifex erat in aliena manu imitanda. Semè olim Erasmi Ror. quo familiarissimè utebatur, ostendit codicem quandam typis excusum, quem cerò sciebat nunquam ab eo lectum. In eo multa annotat in spatii marginalibus. Protinus agnovit Erasmi manus suam: Agnoico, inquit, figuræ meas, verum codicem hunc nec legi, nec habui unquam. Ille contra: Legisti olim, sed excidit, alioqui unde hæc tuæ manus notæ? Tandem cum risu falsus est dolam. Tum Erasmus: Næ tu præclare salarium agere possis, si velis. Erasmus adversus mendacium.

DIFFICILIS.

VIRGILIUS, cum sibi exprobratum esset, quod versus Homericos abulisset, & in operis sui congruam redegeret, respondisse traditur, magnarum esse virium, auferre clavam de manu Herculis. Non dissimulans, se illis versibus non precariò, sed pro suis uti. Petrarca de Iocis.

RESPECTU CONATUS.

IMITATIO IRRITA.

TELESIAS Thebanus Poeta & musicus, cum juvenis adhuc in optima musica versatus esset, Pindari, Dionysii Thebani, Lampri, Praxio, & reliquorum Lycorum, qui Poetae crimonator fuerunt: exacto ætatis vigore, usque adeo captus est æcena & varia illa musica, ut neglectis illis bonis, in quibus diu versatus fuerat, ad Philoxeni & Timothei modos, varios atque novos, animum deflexerit: & tamen cum diu satis elaborasset inter Pindaricum & Philoxenium modum, Philoxenium quamvis deteriorem nunquam assequi potuit, quod optimis a puero assueverat. Plut. in Musica, ex Aristophano.

Cum in rebus simili aliquo illustrandis admirabilis semper fuerit Homerus, illa in primis ipsius collatio celebratur, & a magnis auctoribus in acta tollitur, cum, intersecto ab Hecatore Patrolo, Principes Græcarum copiarum se eò repente contulerunt, ne corpus ipsius ad se traherent hostes, ludibrioque ipsum afficerent: contraque Trojani, & ipsi conferti, Duce Hecatore, plenam integramque victoriam illam adipisci conati sunt, ac globo facto fortiter restiterunt Græcis. Concursum enim eum, clamoremque editum ab utraque parte, illustrare volens Poeta, fecit eum similem magno fluctu, qui incurrit in fluvium auctum imbribus, & ipsum magnam vim aquarum effundentem in mare: unde vicina litora, percussa fluctibus clamant, sonoremque ingentem edunt. Omnis igitur hæc collatio multis magnisque virtutibus referta est; in primis autem tertius ipsius versus, quo singulari quodam artificio, sermonisque ejus facilitate, mirifice exprimitur: factum namque in ea esse, quod videtur naturæ repugnare, ut quod auditur, planius evidentique sit, quam quod aspicitur. In alio tamen scholio in eundem locum, traditur hoc contigisse Soloni, quod mihi fuit minus verisimile est: neque enim ita grandis ille Poeta fuit, ut contenderet de summo loco poterit cum Homero: & præterea poemata ipsius lævis primumque, & aliquando etiam mollia læcivaque erant. Plut. lib. 26. Var. lib. c. 13.

PHILOXENUS Megalopolitanus Dux præstantissimus Arcadum, Epaminondas Thebanus artes & res gestas studiosissimè æmulatus, assequi tamen nullo pacto potuit. Fuit enim Epaminondas miro protus ingenio, & animi lenitate summa, cum

hic ad iram esset proclivior. Pausan. in Arcad. De eò sic Plut. E Srenitate ejus & prudentiam atque abinentiam, egregiè expressit: lenitatem, gravitatem, humanitatem in civilibus contentionibus non potuit retinere. Unde propter iracundiam & animum præcitatum, ad militares videbatur, quam ad civiles artes accommodator.

RESPECTU EVENTUS.

IMITATIO FELIX.

Quemadmodum qui frequenter jacunt, interdum etiam collineant, scopumque feriunt, dum assiduitas & quotidiana industria in tractandis instrumentis, plerumque ad dexteritatem non scientiam, sed artem gignit: ad eundem modum Libanius Sophista Antiochenus, dum æmulationis studio atque imitationis contentione, ad junctæ, & veluti affricat verberibus scriptoribus, optimis & idoneis ducibus, vestigia optima ingressus est, & fructus via quam inlustrat dignos percepit. Emman. in ejus vita.

SELMUS Imperatorum Princeps, cujus majores ab historia velut a fabulis semper abhorretant, primus gesta C. Jul. Cæsaris in linguam vernaculam transferri curavit: ac ejus imitatione brevi magnam Aetæ minoris & Africæ partem cum Imperio majorum conjunxit. Bodinus.

INFELIX.

ICARUS patrem Dædalum male imitatus perit. Vide Tit. Nautarum.

TUL. HOSTILIUS Numæ magiam in eliciendis fulminibus non ritè imitatus, fulmine ictus confagravit. Plinius lib. 28. c. 2. ex L. Pisonæ.

In eadem Joan. Cardinalis & Juliani Medicorum conspirant Augustinus Caponius, & Petrus Paulus Boiccius, qui Bruti virtutem & gloriam ferebat in cælum, seque Brutum fore testabatur, si sibi fidem magni consilii participem Cassium reperiret. Ergo Caponius, qui multa ab osculo ex historiis de Cassio præclara audiverat, libenter in ejus nomen est adoptatus. Ceterum detecta conjuratione, uterque supplicium extremum tulit. Jovius lib. 3. in Leone 10.

* Immortalitas.

DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

Immortalitas, ἀθάνατος Græcis, est sempiterna vivendi duratio sine extenso. Unde immortalæ dicitur illam, qui semper vivit, & nunquam moritur. Competit autem Christo homini, Angelis, materiæ primæ, & animæ rationali, quæ suapte natura nequeunt interire: per absolutam tamen Dei potentiam possunt. Deus verò singulari modo immortalis est, nec per ullam potestatem deficere aut interire potest: unde & solus immortalitatem habere dicitur, 1. ad Timoth. c. 6.

IMMORTALITAS ANIMÆ.

ADERTA Ex S. SCRIPTURA.

Per hoc quod dicitur de Abraham: Congregatus est ad populum suum, innotuit, quod in alio sæculo haberet populum, scilicet homines qui benè vixerant, sicut & ipse. Genes. 25. H Simile habetur de Isaac, Appositus est populo suo. Gen. 35. Et de Jacob. Gen. 49.

Quum crederet Jacob mortuum esse Joseph: Descendam, inquit, ad filium meum, lugens in infernum, unde crederet eum ibi esse secundum spiritum. Gen. 37.

Frates Joseph volentes dicere, quod unus fratrum suorum mortuus esset, dicebant: Duodecim fratres sumus, filii viri unius minimus cum patre nostro est, alius non est super. Gen. 42.

Apparens Dominus Moysi in Rubo, dixit: Ego sum Deus Abraham, Isaac, & c. Per hoc probat Salvator noster resurrectionem mortuorum: Non est, inquit, Deus mortuorum, sed viventium. Exod. 3.

De Chore & complicitibus ejus dicitur: Descenderunt vivi in infernum, & operi humo, & perierunt de medio multitudinis. Per hoc patet, quod in inferno vivant mali secundum animas. Math. 22. Num. 16.

Si Saul credidisset Samuelem penitus, quantum ad animam fuisse extinctum, non petivisset ipsum succitari. 1. Reg. 28. Mirantibus servis David, quod ipse pro mortuo parvulo non ploraret, dixit: Ego vadam ad eum, ille verò non revertetur ad me. 2. Reg. 12.

Cum

EXEMPLA ETHNICORUM.

Idipsum tenerunt, & per umbram viderunt Philosophi Ethnici. Aelian. lib. 13. narrat, Cercidam Megalopolitanum, qui morbo laborabat, interrogatum, Num libenter migraret à vita, respondisse: Quidni? Delector separatione animæ à corpore, quoniam ad eas oras ascendam, ubi videbo ex Philo- phis Pythagoram, ex Poets Homerum, ex Musicis Olympum, & alios viros in omni scientia præstantissimos.

SOCRATES, priusquam venenum hauriret, dixit: Quanti æstimatis colloqui in altera vita cum Orpheo, Musæo, Homero, Hesiodo? Quanta voluptate perfundar, cum Palamedem, cum Ajaxem, cum alios judicio iniquorum damnatos conveniam? Equidem sæpè excedere è vita, si fieri posset, vellem, ut quæ dico, possem invenire.

CATO legens librum Platonis de immortal. Animæ, seipsum occidit, ut immortalæ hanc vitam assequeretur.

CYRUS apud Xenophontem moriens, ait ad filios: Nolite putare filii, me, cum ab hac vita migravero, nusquam animum fore. Nam nec dum vobiscum communicabam, animum meum intrabamini, sed corpus hoc ejus esse domicilium intelligebatis. Eundem eum esse creditore, etiam modo sepelitur à corpore.

Cicero lib. 6. de Republ. Scipionem Africanum jam vita functum, ita loquentem inducit: Sic habeo, omnibus qui partem conservaverint, adjuverint, auxerint, certum esse in cælo, ac definitum locum, ubi ævo sempiterno fruatur. Et interrogatus, viverentne ipse, & alii, qui putabantur extincti? Imò verò inquit, hi vivunt, qui ex corporum vinculis tanquam è carcere evolarunt: Vestra verò quæ dicitur vita, mors est.

Adducuntur ad hunc locum plura hujus argumenti, ex loco Anima. Item de Iudicio & Iudice. Tit. Iudicium Metaphysicum. De Animorum immortalitate. Vbi quædam hæc de re Ethnici senserint, luculentè & distinctè asserunt.

Impassibilitas.

Sive IMPATIBILITAS.

* DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Impassibilitas est qualitas quedam, qua vivens redditur tutum, vel conservatur adversus omne id quod vim inferre, nocere, aut illud destruere potest, sive id fiat ab intrinseco, sive ab extrinseco, hoc est, sive ab ipso temperamento corporum ipsorum eveniat, aut influxu aliquo conservativo, sive ex eo, quod sublimiore potentia concurrente omne noxium amoveatur, aut concursum suum Deus subtrahat, ne nocere possit, quod aliàs vi sua nociturum esset: quomodo tres pueri in fornace Babylonica, Daniel in Lacu Leonum, S. Agatha in medio flammarum, manserunt illæsi.

IMPASSIBILITAS CORPORIS.

Causa hujus vel nature accepta ferenda, vel magiæ, vel diviniæ potestati. Ex loco igitur Miraculorum, tum sacrorum, tum magicorum, hæc quadam transferri poterunt. Item proprie ex Loco de gloriosi corporis dotibus. Ex Loco de Resurrectione, & Sanctis.

ASPECTU. INVISIBILIS.

Observatum in veteribus memoriis, Perseum ad Gorgonas profecturum: à Minerva clypeum accepisse vitreum, per quem videre, nec videri posset. Tradunt alii, galæ vim fuisse hæc à Mercurio eidem oblatam. Alii Orca galæ à Nymphis accepta usum putant, ejusdemque beneficio insequentes duas Gorgonas Euryclæm & Stheno, Medusæ fororis eadem ultas, elussisse & effugisse. Cælius lib. 6. c. 11. Lett. Antiq. & Erasmi.

Annulum aliquando fuisse ferunt Gygi Lydorum Regi, mirandæ cujusdam & inusitæ nature. Siquidem ubi ejus volam, sive fundam malis fuisse (nam ægredibus hæc Græci vocant) ad palmam converterat, à nullo videbatur, ipse autem omnia videbat: Idem rufus videbatur, quum in vertit annulum. Itaque hæc opportunitate annuli utilis, reginæ stuprum intulit, eaque continente, Regem dominum interemit, sustulitque quos obstatte arbitrabatur, nec in eis eum facinoribus quicumque potuit videre. Sic repente annuli beneficio Rex factus est Lydiæ. Ex Platone Cal. lib. 6. c. 11. Lett. Antiq.

AB IGNE INCOMBUSTILES.

Haud procul urbe Roma in Faliscorum agro familie sunt, Z 4 part.

A pauca, quae vocantur Hirpiz, quae sacrificio annuo, quod fit ad montem Soraetem Apollini, super ambulam ligni frum ambulantes non adunantur. Et ob id perpetuo senatusconsulto militariae omniumque aliorum munerum vacationem habent. *Plin. lib. 7. c. 2.*

AB AQUA. QUI AQUA MERGI NEQUEUNT, QUI SUPER AQUAS ambulant.

Aegyptia Maria Jordanem annem sicco vestigio, neque semel tantum, transgressa est; qui fluvius, si sola natura vis inspiciatur, trajicit sine navi non potest. *Fulg. lib. 1. c. 6.*

ORION Neptuni F. a patre Neptuno impetravit, ut tam super undas, quam super terram posset incedere. *Natalis Comes Mythol. lib. 8. c. 13.*

A VENENO.

Anus quaedam Atheniensis ab exigua cicute portione auspicata, sensim progrediendo effecit, ut ea innoxie in magna copia uteretur. *Gal. lib. 3. Simpl. med. c. 18.*

MIRRIDATES JUNIOR, qui annis LVI. bellum cum Romanis varia gessit victoria, post occupatam Asiam, Q. Oppium & Aquilejum in vincula conjectos, Rhodum oppugnatam, Athenas per Archelaum praefectum occupatas: a Lucullo primum, demum a Pompejo superatus, postremo a Pharmace filio adolescente ingratisimo (qui a patre ad Pompejum defecerat) bello petitus & obfessus venenum hausit. Quo nihil ad mortem propter sumptum antidotum proficiens, auxilio Galii cusudam militis, Vitigis nomine, se interfecit. *Plin. lib. 23. c. 9.*

ARIST. scribit, puellam quandam cepisse initio paulatim venenis innutriri, consuetudinemque in naturam abuisse, ut is perinde veleretur aleturque, ac confectis cibis reliquis. Adjicit, fuisse puella cor calor is inops, praeterca meatus praeternus, ita ut digestioni vis insigniter demutaretur haustum venenum, prius quam cor pertingeret. Iplam vero educationis ratione venenosam evasisse, ut ipso, ac quovis humore alio perimeret appropinquantes, evestigio etiamnum expirantibus, qui cum ea coissent. *Celius lib. 11. c. 13. A. L.*

Auctor Magnus Albertus est, in Colonia Agrippina puellam se vidisse, quae in trimatu parietibus arpereret araneas venaturas, quas voraret: eoque cibi genere oblectata, insigniter aletur. *Celius lib. 11. cap. 13. A. L.*

A PHARMACHO.

Theophrast. in ult. de Stirpibus libro: Eunomus, inquit, pharnacopola, cum aliquot veratri potiones hausisset, non est purgatus. Et quadam die re cum idem artificium exercentibus composita, sedens in foro, ad xxii. portiones ebibat, neque tamen a suis valis surrexit. Tum vero abijt lorum atque conatum, uti adolebat: neque vomuit. Hoc ille faciebat, longa consuetudine ita paratus, cum ab exiguis ad tantum esset potitionum numerum progressus. *Apoll. de Histor. mirab.*

A VULNERE INVULNERABILES.

Talum narrat fabulae, a Vulcano ex aere fuisse fabricatum, Minioque domo missum ad Cretenis insulae tutelam. Erat autem illi unica duntaxat vena, eaque a summa cervice ad imos usque talos porrecta. Priusquam in Cretam perveniret, in Sardiniam accessisse: quamque a Sardinis in Cretam transmittere veteretur, illum in ignem desiluisse, & Sardinios peccatori suo adnotos necare solitum. Emoriebantur autem velut in amplexu, ac ridentibus adsimiles, nimirum rigu incendii viducto. Hinc proverbium ortum, Sardinis risus. Ter in singulos dies Cretam insulam obibat, excubias agens. Itaque & Argo navem e Colchide cum Jalone redeuntem venit in portum Cretensem appellere. Sed a Medea deceptus perijt, ut nonnulli dicunt, dato veneno, quod infaniam immitteret: ut alius placet, cum illa pollicita se illum immortalem reddituram, clavum qui summa vena erat affixus, eduxisset, atque ita sanguine totoque corporis humore defluente perijt. Rursum alii tradunt, interijtse percussum arcu a Praeante circa talum. *Erasm. in Adeg. ex Zenodoto.*

CAENUS Elati filius (sive Atracis, ut *Nicand. lib. 2. Altera. rorum* scribit) Laphitharum Rex, e puella Caenide conversus est in vitum, annuente Neptuno, quem ad coitum admiserat. Cui illud etiam donatum est, ne facius ullis vulneribus fieri, ferove occumbere posset; quemadmodum refert Ovidius xii. Transformationum libro. Ferunt hunc certasse cum Apolline. Praeterca morem huic fuisse, ut qui ad se venirent, juberet per suam hastam jurare. Enarrator Apollonii Argonauticon primo, & Eustathius in Iliados. Fixo in medio foro ja-

culo, praecipit Diis, ut illud venerentur. Quia ferocia of-fensis Jupiter, quum bellum gereret cum Laphithis, Laphithae quercus & abietes in eum jaculantes deiecerunt illum in terram. Juxta fidem historiarum, Caenem Thesalam quempiam ajunt fuisse, rei bellicae cum primis peritum, adeo ut cum malis praetis interfesset, nonquam vulnus acceperit. Denique cum Laphithis auxilium ferret adversus Centauros, deprehensus solus, ab hostium multitudine obrutus est, citraque corporis vulnus extinctus. Itaque Laphitha, cadavere integro reper-to, sparserunt rumorem, Caenem in omni via invulnerabilem fuisse. *Erasm. in Adegis.*

ACHILLES Jovis filium, ut scribitur *Iliad. 10.* Thetis mater, ut a Jove accepit, feto duplici natum, aut longa vita, sed mortali fama: aut vita futurum brevi, verum cursu gloriae sempiterno: protinus natum Stygis demersit undis, ut invulnerabilis esset, praeter calcaneum, quo cum tenebat: tradiditque puerum fratri suo Chironi Centauro erudiendum. In eam partem Paris directa sagitta, cum inter sacra interfecit. *Hom. in Iliade.*

AIACEM Thelamonium tradunt reliqua corpore in vulnerabilem fuisse, sola axilla excepta: propterea quod Hercules cetera corporis membra leonina pelle involverit, illam vero non, quod illicet pharetram ibi gestaret. *Svidas Iliad. & Ovid. in Ibin.*

Mens quoque sic furis vacors agitur, ut illi, Vnum qui toto corpore vulnus habet.

HARALDUS, Danorum Rex, ab Othino demone, qui Upsala colebatur, obtinuit, ut armis invulnerabilis esset. Ipse vicissim Othino animas eorum quos occidisset pollicitus est. *Saxo lib. 7.*

A SERPENTIBUS.

Tentyrite insulam in Nilo inhabitant, statura parvi, qui fo-lium crocodilis congreedi audent. Flumini innatant, dorsoque equitantum modo possunt, hiantibus respino capite ad morsum, addita in os clava, dextera ac lava tenentes extrema ejus utrimque, ut stentis in terram agunt captivos: ac voce etiam sola terrosos, cogunt evomere recentia corpora ad sepulturam. Itaque uni eis insulae crocodilli non adnatar: obstatque ejus generis hominum, ut Pylorum serpentes, fugantur. *Plin. lib. 8. c. 25.* Cum crocodilli Romam allati essent, ut viderentur, Tentyrite eos sequebantur. Facta est illis piscina quadam, & foramen in uno latere, ut ex aqua in apricum egredi possent. Tentyrite aderant, qui eos interdum re-educabant ad solem, ut a spectatoribus viderentur: interdum in aquam inrantes, rursum eos in piscinam retrahabant. *Strabo lib. 27.*

HEXAGONUS legatus Ophiogenum (qui populi sunt in Cypro) quum Romam venisset, ibique de herbarum viribus multa diceret, volens conjectus est a Consulibus in dolium plenum serpentibus experimenti causa, ubi serpentes suis eum circummullere linguis. *Plin. lib. 28. c. 3. & lib. 7. c. 2.*

Scribit Avicenna, tempestate sua vixisse hominem, quem fugerent venenata omnia, morientibus omnibus, quae forte mordicem eum apprehendissent, inde nil omnino lesam. Quum vero grandior admoda foret terpens, bidui quidem induxisset febrem, caeterum defecisse ipsam.

* Impatientia.

* DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Impatientia, *εὐνοία*, est tanta animi timiditas & tenebrositas, ut nihil omnino duri, & acerbis sibi pati possit, ac ne ea quidem quae vulgo caeteri homines patienter ac ferunt. De ac *Pan. lib. 4.*

Et ita natura comparatum, ut homines moleste, supra quam dici possit, ferant, si videant rerum eventa virtuti non respondere.

EJUS INCOMMODA.

Impatientia turbat animum, praeterita bona delet, praesentia inficit, futura impedit. *Facim. ep. lib. 1.*

Impatientia sola facit, ut adversa, quae ad externa & corpus tantum pertinere possunt, in animum quoque pertranseat. *Ibid. lib. 5.*

Nata-

A Natales impatientiae in ipso diabolo deprehendo, jam tunc cum Dominum Deum universa opera quae fecisset, imagini suae, id est, homini subiectis, impatienter tulit. Nec enim doluisset, si sustinisset: nec invidisset homini, si non doluisset. Adde de cepit eum, quia invidebat. Invidet autem, quia dolerat. Dolerat, quia patienter utique non tulerat, &c. *Terul. lib. de patientia.*

EXEMPLA S. SCRIPTURAE.

Agar ancilla Sarae non ferens correptionem dominae suae, quae affligebat eam propter ipsius superbiam, fugam inivit, sed ad mandatum Angeli rediit. *Genes. 16.*

Praprosi filiorum Israel dixerunt Moysi, & Aaron: Videat Dominus, & judicet, quoniam fetere fecimus odorem nostrum coram Pharaone, &c. *Exod. 5.*

Videntes Aegyptios Filii Israel, dixerant ad Moysen: Forsitan non erant sepulchra in Aegypto, ideo tulistis nos, ut moreremur in soliditudine? *Exod. 14.*

Prima murmuratio filiorum Israel in deserto fuit pro defectu potus. Murmuravit populus contra Moysen, dicens: Quid bibemus? &c. *Exod. 15.*

Deinde pro cibo murmuravit omnis congregatio filiorum Israel, dicens: Cur induxistis nos in desertum, ut occideretis omnem multitudinem famae? Iterum murmuravit postquam miserat Dominus coturnices & manna, praefatis angustia. *Exod. 16. & 17.*

Videns populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses, congregatus adversus Aaron, ait: Surge, & fac nobis Deos, qui nos praecedant. *Exod. 32.*

Ortum est murmur populi, quasi dolentium praelaborum contra Dominum, & accensus est in eos ignis Domini, & devoravit extremam castrorum partem. Et nota perversionem illorum dicentium: Recordamur piscium, quos comedebamus in Aegypto gratis; cum ita carere emant. *Nam. 11.*

Cum patiebatur populus famem in deserto, cum murmure & impatientia recordabatur carnis, quae comederat in Aegypto. Sed de durissima servitute, qua opprimebatur, non faciebat aliquam mentionem. *Eodem.*

Post terribilem mortem Chore & complicum suorum, multitudine murmuravit contra Moysen, & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. *Nam. 16.*

Rursum propter defectum potus & fructuum murmuraverunt & jurgati sunt filii Israel contra Moysen, ad aquas contradictionis. *Nam. 20.*

Videns Achitophel, quod non fuisset factum juxta consilium suum, in tantum impatiens fuit, quod recessit ab Absalone, & abiens in domum suam, suspendio interijt. *2. Reg. 17.*

Quia durissim loquuti sunt filii Juda cum aliis decem tribubus, separatus est Israel a David, & secutus est Sebam filium Bochri. *2. Reg. 19. & 20.*

Cum dixisset Tobias de uxore, quem balentem audivit: Videte, ne furivus sit: hæc ejus impatienter respondit. *Tob. 2.*

Sara filia Raguelis unam de ancillis suis pro culpa increpabat, & illa nimis injuriose respondit, dicens: Amplius ex te non videamus filium aut filiam super terram, interfectrix virorum tuorum. *Tob. 3.*

Nuntiatum est Holoferni, quod filii Israel praeparassent se ad resistendum: & furore nimio exaruit in iracundiam magnam. *Judith. 5.*

Item cum cessasset loqui Achior, indignatus est Holofernes vehementer. *Ibid.*

Pro eo quod Mardocheus noluit adorare Aman, ita ille indignatus & impatiens fuit, quod vilis esset procurare mortem ejus, & omnium Judaeorum. *Esth. 3.*

Videns Elihu filius Barachel, quod amici Job disputantes cum eo, non poterant eum convincere, ostendit multa signa impatientiae verbis suis. *Iob. 2. 3.*

Frater filii prodigi audientis festum, quod faciebat pater adolecentiori filio revertenti, indignatus est, & nolebat introire. *Luc. 15.*

Videntes Principes Sacerdotum & Scribae miracula quae Dominus faciebat, & pueros clamantes: Holanna filio David, indignati sunt, &c. *Matth. 21.*

Pharisaei videntes se per illum caecum natum, a Domino illuminatum, verbis efficacibus confutari, maledixerunt ei, & dixerunt: Tu discipulus ejus sis, &c. In peccatis natus es totus, & doces nos? *Joan. 9.*

Factum est murmur Graecorum adversus Hebraeos, eo quod despicerentur in ministerio quotidiano viduae eorum, &c. *Act. 6.*

HISTORICA.

Anno 1590. Treveris acceptam Adolefcens injuriam, cum insigni rerum jactura, a quibus minimè debebat, ferebat iniquis quam Christianum deceret: ita dolore atrox & meritis immodicus, cum sub crepusculum solus obambulat, demorem haud occasionum ignarum aut flegem, obvium habuit, effigie viri nobilis, atro colore. Exhorruit primum, sed salus dicta timorem dempsit. Quarenti causam tristitiae, respondet quod erat: tum demum praeficam omnem spem recipienda pecunia per validiorum potentiam intervertat, proin se sequatur compensaturam omnia levi negotio: cui adolefcens, A notis mihi, & ab amicis imponitur, & habeo fidem ignoto, & quem nunc primam apexi bone Deus! Hoc extremo dicto, velut fulminatum monstrum hominis in auram cecidit. Postridie eadem hora idem agitant, offert se mulier amano cultu, orat breve spatium secreti recessus: abnegat juvenis, instantem repellit. Exin suadet illa proferat e cubiculo gladium & in adversum parietem impingat: reculat principio, demum, necius quid ageret (aut cura abstulerat mentem) mox genit, inter ferendum parietem, Deus bene vertat, exclamavit: hoc quoque secundum fulmen demonem abegit. Rediit & terribi (haerebat enim adhuc infixa animo sollicitudo, & pellex non deserebat) mulierem assimulat pollement aetate ac forma: in stuprum illicet lasciva voce, vestigat, nec fe continet intra verba, vim adfert renitenti: vociferatur juvenis, opem implorans: accurrentibus subitò domesticis improbae factis evanuit, G at ipse confectus lassitudine, linquente animo repercutus: rogatus timoris causam & clamoris, ne hifcere quidem, adeo jacebat rigentibus oculis exanimatus, per metum etiam voce amissa: igitur collocatur in lecto ac refouetur, simulque revo-catur animus aspersu aquae pluvialis: postridie rem omnem exponit, & nostrorum suavitatis sacris mysteriis consecrata cera, caeterisque armis formidatis diabolo intructus, ita perterrefecit adversarium, ut apparere desierit. *Bencius in luteris Rhena-nis dicti anni. Delr. disq. mag. lib. 6. c. 2. seq. 3. q. 3.*

Illustratur praesens Locus, ex aliis Locus de Murmuratione, & Patientia.

Impedimentum.

Impedimentum, Graecè *εμπόδιον*, quod est, quidquid in causa est, quo minus assequatur quod fieri desiderat, aut quo minus quidquam fiat.

IMPEDIRE ALIUM.

CIRCA QUID.

Virtus Venerem.

CEROPAS, Lydius Hercules, quod sibi cum Omphale habebat, petulantius obturbarent: amicae jussu vincetos clava suspendit. Unde *νεκρωσις*, obsterpere, obturbare. *Erasmus in Adegis.*

Acroasim.

C. PLINIUS, cum recitatore quemdam perperam pronunciantem amicorum quipiam revocasset, & ut repereret jussisset: Quid, inquit, intellexeras? Quum ille annuisset: Cur ergo, inquit, ievocabas? Decem amplius versus ista tua interpellatione perdidimus. *Erasm. lib. 8. Apoph. iter.*

SORTIENO II. Boemorum Principi, equitanti occurrit quaedam vidua, rogans, justitiam sibi administrari. Expectare princeps illum, dum reverteretur, jubet. Contra illa, moram hanc sibi periculosam allegat, quoniam vadimonium in proximam horam constitutum sit. Ablegat illam Princeps ad alios judices ordinarios. At illa exclamavit: Illum, non alios, sibi a Deo constitutum esse judicem. Ergo ab equo descendit, cognitionique amplius duas horas vacavit. *Dnbrau. lib. 8.*

QUO.

QUOMODO.

Philippus Macedo, cum pauperula anus postularer, ut ipse de causa sua cognosceret, eumque identidem interpellaret, negavit vacare sibi. Ibi vociferans anus: Ergo noli, inquit, regnum agere. Quo ille dicto defixus, non istam modo, verum etiam alios consensum diligenter audivit. Plur. in Apoph.

Cyrus Rex Persarum, relaxata aliquantulum captivitate Judeorum, quinqueaginta millia hominum ex eis ad instaurandum templum regre id fecit. A quibus prima cepta fundamenta, & altare constructum est. Incurstantibus autem hostibus vicinis, & praesertim Samaritanis, dilatum opus fuit usque ad Dariam. August. lib. 18. de Civ. Dei, cap. 26.

NON IMPEDIRE.

P. Piso, Orator, interpellari nolens, praecipit servis suis, ut ad quaestum responderent, nihil praeter ea loquerentur. Post cum consulem Clodium demereri vellet, imperavit eum invitari & magnificenti, ut sit, epulum paravit. Instante hora, ceteri aderant, Clodium exspectabatur: misitque sepius servum suum vocatorem visum, veniretne. Vespere jam, cum spes non esset venturum: ibi famulo: Quid, inquit, vocasti eum? Ego vero, inquit, Quin igitur venit: Ibi ille: Nempè negavit. Cur ergo id non illico dixisti? Quia non rogasti hoc. Plur. de Garrulitate.

* Imperator. Imperium.

DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

Imperium, Graecè ἡγεμονία, & ἡγεμονία Impero dicitur. Est autem Imperium actus rationis ordinantis, cum quadam motione ad aliquid agendum. S. T. hom. prima secunda q. 17. art. 5. Dicitur autem ab Impero, as.

Imperatores, ait Cicero 14. Philipp. appellandi sunt, quorum virtute & consilii felicitate, maximis periculis servitutis, atque interitus liberati sumus.

Ceterum Imperator, proprie dicitur, qui exercitui praest, sitisque antipicis bellum gerit. Graeci Stratagum vocant, στρατηγὸν ἡγεμονία, στρατηγὸν, στρατηγὸν. Romano more Imperatores dicitur, qui acie hostem fudissent. Deinde qui Reipub. praesent summo jure, ceteris magistratibus legem dicerent, exercitibus imperarent, reges insisterent, aut iis jus regni eriperent.

Quis primus Imperator appellatus? Primus omnium Julius Caesar perpetuus Imperator dicitur, sibi aliorum magistratum jus & auctoritatem adrogavit.

Augustus quidem idem jus senatusconsulto tenuit, sed ad X. annos, quibus peractis, Imperium renovari senatus auctoritate voluit.

Tiberius à senatu Imperium accepit. Primus Claudius à militibus Imperator est renunciatus, penes quos deinde Imperatores creandi potestas mansit, si legitimus Imperii haeres desideraretur. Quamquam & hic variatum subinde, cum milites à Senatu interdum Imperatorem postularint, interdum ipsi militari seditione creaverint. De quo videatur Diod. lib. 43.

IMPERATORUM TITULI, EPITHETA.

Tituli Imperatorum à Julio & Augusto fluxere, ut constat ex veteribus inscriptionibus. Sic legitur Imper. Caesar. D. Julii F. Augusti. Pont. Max. Consul. decimumquartum, Imperator xx. Tribunitia potestatis xxxvii. Pater patriae. Unde Plin. in Panegy. dicit, Trajanum Imperatorem titulis, imaginibus, & lignis. Mos autem invaluit, ut titulis aliis etiam infererentur virtutes, quibus maxime praecellebant. Sic dicitur Constantinus Imper. fidelis, mansuetus, maximus: imò & nomina regionum quas subjugarant, ornabant Imperatores quomodo vocabatur Germanicus, Hunnicus, Britannicus, &c.

Etiam Imperatores dicti Domini, quòd legibus soluti. Caesares sive à caesare, sive capillitio pendente, sive à caelo elephante, sive quòd caelo matris ventre natus fuisset primus Julius. Vide Locum de Caesaribus, in lit. C. Appellati quoque Divi, quòd post mortem, ait Isidorus, nomen Deorum obtinerent. Imò & Dei subinde appellati, ut notat Cyril. lib. 12. c. 20. Lactant. lib. 1. c. 15. Arcae & templi illis dedicata, & decreta. Diod. lib. 51. ac Julio primum Romae templum dedicatum fuit. Idem Diod.

AUGUSTI etiam vocabantur, quasi aucti, unde & Monarche E quamvis Tiberius illud nomen repudiaret, alii tamen assumptum.

Post Antonium Pium & Marcum, Imperatores Antonini appellari coepere usque ad Maximum, post quem iterum Augusti nomen resumpserunt.

Flavii etiam plures fuisse, atque ipse Constantius & Constantinus Flavii appellati: idque à Clodio Flavio, quamvis alii à Flavio Constantino malint: duravit hic titulus usque ad Justinum secundum Imperatores nuncupati Felices. Prosp. Aquin. de providentia.

Felices dicitur mos est, quos blanda potestas In summos apices tumidorum evexit honorum.

Nomen Plinio, Sidonio, & aliis usitatum. Sereni, teste Evagr. lib. 3. c. 17. Ammianus lib. 30. hoc elogio exornat Antonium Pium. Cassiod. lib. 1. ep. 4. Theodosium: alii alios, quomodo nostra Veneti suum Ducem Serenissimum appellant.

Pii quòd nomen Antoninus Hadriani successor primus assumpsit: vocati hoc nomine, quòd subditos patria pietate forent. Meliori jure Pii vocati Imperatores Christiani, quòd Dei honorem & Religionem tuerentur, ejusque cultum promoverent, ipsi quoque per se pietatis exempla subditis praebarent. Quomodo Theodosius Arcadii filius, diluculo aeternis cum fororibus hymnos canebat, teste Sozate lib. ult. Marcianus pedibus Litanias obibat. Theodosius Junior 4. & 6. tercia Parasceves jejunabat. Certè inter omnes Principes, qui jurè illud nomen sibi vendicant, fuit nuper Albertus Austriacus Belgicae nostrae Princeps, verè pius, pacificus, patriae pater, relicti in hinc Provincias, quasi infinitis pietatis suae in Deum & Sanctos testimoniis: pietatis titulo apud feram posteritatem clarescit.

Sed & Optimi, Maximi, Celsi, & jam inde à Tiberio Germanici, à Bellicosa illa gente, quae nunc Bacco potius, quam Marti se devovet; Domini, quamvis nonnulli hunc titulum averfati, quòd Diis hoc nomen adscribendum dicerent; primusque Caligula illud ambivit, & Domitianus: Imperatores vocati fuisse.

Triumphatores quoque & Victores Imperatores plerumque indigitantur. Quòd enim eorum auspiciis bellum gereretur, idèò triumphabant, ait Nazarius in Paneg.

PRUDENTIUS pletioque Imperatorum titulos complexus est his versibus:

Caput Augustum diademate cinxit Appellans patrem patriae, populi atque Senatus Rectorem, qui militiae sit auctor, & idem Dictator, censorque bonus, moerumque Magister, Tutor opum, vindex scelorum, largitor honorum. De Imperatorum electione, creatione, ejusque ritu, & ceremoniis: item coronatione aliisque eo facientibus, scripsit eruditum commentarium Julius Caesar Bulingerus, ad quem Ledorem curiosum remitto: nos pro instituto hujus operis ad alia progredimur. Interim legatur etiam Locis de Honore, & Gloria in praesenti opere, ubi nonnulla in hanc rem sparsim adferuntur.

* IMPERATORUM, ET IMPERIORUM VIRTUTES REQUISITAE, DICTIS FACTISQUE Sapientum adfecta.

ITEM IMPERIORUM, ET IMPERATORUM CONDITIO, QUALIS.

utputa. Servilis, onerosa, difficilis.

In summo Imperatore quatuor habet virtutes inesse debent, Scientia rei militaris, Virtus, Auctoritas, Felicitas. Proleg. Man. Cicero.

Haec sunt virtutes Imperatoriae, labor in negotiis, fortitudo in periculis, industria in agendo, celeritas in consensiendo, consilium in providendo. Proleg. Man.

Non solum bellandi virtus in summo atque perfecto Imperatore quaerenda est; sed multae sunt artes eximiae, hujus administratae, comiteque virtutis. Primum quanta innocentia, quanta deinde omnibus in rebus temperantia, fide, felicitate, ingenio, & humanitate, Imperatores esse debent! Proleg. Manil.

Refraenat primum libidines, iracundiam teneat, spernat voluptates, coercet avaritiam, ceteras animi lases repellat, tum incipiat aliis imperare, cum dedecori & turpitudini parere desierit. Parad. 5.

Non

A Non potest exercitum is continere Imperator, qui seipsum non continet: frugi hominem dici non multum laudis habet In Rege, forte, justum, severum, gravem, & magnanimum, largum, beneficium, liberalem, mansuetum, haec sunt regiae laudes. Proleg. Man. pro Rege Deiot.

Assuetat Imperator cum Imperio calculum ponere sic exeat, sic redeat, tanquam rationem redditorus: edicat, quid assumptum fuerit. Ita fiet, ut non absint quod pudeat dicere: praeterita futuris principis, velint, nolant, sciant. Plin. Panegy. ad Trajanum.

Quis melius quam gravis imperat, quis melius quam literatus imperat? scilicet quem admodum imperare debeat, qui alios principes perulit, & qui de aliis principibus judicavit. Fl. Vopisc. in T. ac.

Nihil est difficilium quam bene imperare: nam quisque pro voto de principe loquitur. Pont. Let. in Diocl.

SATURNINUS suis dicebat: Nescitis, amici, quid mali sit imperare. Gladii & tela nostris cervicibus impendent, imminet haec undique, undique picula, ipsi custodes timentur, ipsi comites formidantur; non cibis pro voluptate, non iter pro auctoritate, non bella pro judicio, non arma pro studio. Adde quòd omnis aetas in Imperio reprehenditur. Senex est quisquam? inhabilis videtur: si minus, inest furor. Nam quòd Imperatorem me cupitis, in necessitatem mortis me trahitis, Sed habeo solatium mortis, solus perire non potero. Fl. Vopisc. in Saturn.

DIOCLETIANUS Princeps, jam privatus dicebat, nihil difficilius esse, quam bene imperare. Colligunt se quatuor vel quinque, atque unum consilium ad discipiendum Imperatorem capiunt, dicunt quòd probandum sit Imperator, qui domi laetissimus est, vera non movit: cogitur hoc tantum scire quòd illi loquantur: facit judices quos fieri non oportet, amovet à Republica quos debeat retinere. Quid multa? bonus, cautus, optimus venditur Imperator. Fl. Vopisc. in Diocl.

Longè optimum, ac firmissimum id est Imperium, quòd beneficis non supplicis subditis in officio continere solet: Illorum enim benevolentia, horum verò timor est comes. Quicquid autem est formidabile, id necessitate naturali omnibus est maxime exosum. Carol. Paschal. in axiom. Polit. ex annual. excerpti.

Qui mutato Reip. statu ipse Imperium adeptus est, is illud ita confirmare debet, ut nulla in posterum ratione labefactari possit; quibus artibus eò pervenitur, earum haec videtur esse potissima, nempè, ut tanquam si sua etiamnum maneat libertas Reip. nec ipse statum habeat, suscipiat Imperium: nec ne ipsos veteris Reip. Magistratus retineat: eorum opera, & ministerio omnibus in rebus utatur, ac si non ipse Republicanum pro arbitratu regat, sed nihil non ab illis quorum jus, & potestas est, administretur. Sed antequam hoc agat, debet majores Magistratus, atque adeo primores omnes sibi, omni quacumque ratione potest, devincere, & praestare, ut in sua verba jurent. Quippe satis constat, fore, ut cum hoc sacramento adegere, retum planè omnium, nullo adversante, potiat: cum tum Imperium veteris Reip. forma & imagine praetexat. Carol. Paschal. in axiom. Polit. à Taciti annual. excerptis lib. 1.

PERICLES, quotiescumque belli dux creatus esset, chlamydem induens, apud se dicere consuevit: Attende Pericles, quòd gestaturus es Imperium in liberos, in Graecos, & in Athenienses. His dictis le vir cordatissimus hortabatur, ut moderatè dederet principatum. Magni ingenii est, imperare liberis: at Graeci plus quam liberi tum erant: postremò inter Graecos libertissimi Athenienses. Plur. in Apoph.

PLATO Reip. salvam esse putabat, in qua aut philosophi imperarent, aut principes sapientiae studio incumberebant. Lib. de Reipub.

PLISTARCHUS, quaerenti, Quid inter imperatoriam artem & oratoriam discriminis esset? Idem respondit, quòd inter bellum & pacem. Stob. serm. 52.

PLISTARCHUS Leontide filius cuidam roganti, quam ob causam reges Lacedaemoniorum non à prificis regibus cognomen sortentur? Quonian, inquit, illi ducere quam regnare maluerunt: postiores illis nequaquam. Primum omnium regum Lacedaemoniorum Agis dicitur esse, & hoc nomen in aliquot postiores dimanavit: Agidis autem nomen dictum est à ducendo, quoniam clementer imperabat: & regum est persuadere potius, quam imperare: Plistarchus autem sonat, plurimis imperantem. Plur.

APOLLONIUS rogatus à Babylonice regis, quomodo tutò regnare possit? Si multos, inquit, honoraveris, paucis verò crederis. Brasilib. 3.

ALCAMENES Telecris filius, cuidam percontanti, quo pacto quis optime regnum servare possit? Si lucrum, inquit, non magni fecerit. Longe latèus dissentiens à vulgo principum, qui non alia magis ratione principatum constabilem student, quam attenuandis civium, suisque augendis opibus: quum justitia & aequitas maxime reddant diuturnum Imperium. Plur. in Lacon.

Agis à quodam interrogatus, quòd disciplinae genus potissimum exercitaretur apud Spartanos? Scire, inquit, Imperare, & ferre Imperium. Idem.

Idem apud Mantinæam quibusdam dissuadentibus, ne cum adversariis, quòd numero plures essent, confingeret? Agis lenior: Cùm multis, inquit, pugnet oportet, qui multis vult imperare. Idem.

AGESILAUS interrogatus, quas res Imperatorem habere oporteat? dixit: Adversus hostes audaciam, erga subditos benevolentiam, in opportunitate verò rationem & consilium. Stob. serm. 52.

CYRUS dicebat, neminem debere suscipere principatum, nisi esset melior his in quos susciperet Imperium. Senit vir prudentissimus, hoc esse principis munus, ut alius prospiciat, & publicis commodis consulat: id autem fieri nequaquam potest, nisi ab eo qui sapientia, vigilantia, animique integritate caeteris antecellit. Plur. in Apoph.

Idem dicere solebat, principem non debere inferiorem esse intelligendo, quae opus sunt caeteris. Xenoph. in lib. 7. Padiae Cyri.

Quum Eumenes rex Romam venisset, & à senatu honorificè exceptus, clarissimorum civium frequentia stiparetur: Cato non dissimulabat, tantum Romanorum erga illum studium sibi suspectum esse, ipse vitans regis consuetudinem. Hoc quibusdam admirantibus, ac dicentibus, Eumenum esse virum probum, ac amico in populum Romanum animo: Sint ista vera, inquit, attamen illa bellua natura ferocis canis est. Sentiens omnes reges, utcumque pro tempore simulent, natura tyrannos esse, ac Democratiae infernos. Romae autem regis nomen erat invisissimum. Erasim. lib. 5. Apoph.

ANTIOCHUS quum à L. Scipione ultra Taurum montem sub motis Imperii finibus, Asiam provinciam vicinamque ei gentes amisset, gratias agit populo Romano, quòd magna parte curarum per eos liberatus esset. Intellexit vir prudens, unus hominis animum, quamvis vigilantem, non posse tot negotiis parem esse. Ibid.

ANTIGONUS videns filium suum violentius & immodestius se gerere erga subditos: An non, inquit, novisti filium nostrum regnum esse nobilem servitutum? Atque haec Antigoni verba, quibus filium alloquitur est, maximam mansuetudinem & humanitatem praestiterunt: quod id non approbat, si verè mihi videretur, neque regem, neque civem nosse, sed tyrannicam vitam potius agere. Alian. lib. 2. de var. lib. ex Plistarch.

SCIPIO Africanus, quibusdam calumniantibus, quòd parum strenuus bellator esset: Imperatorem, inquit, me pater, non bellatorem genuit. Significans, in Imperatore plus habere momenti solertiam ac prudentiam in consiliis, quam vires in praeliis. Plur.

M. CATO Senior, Imperatorem laude dignum, & ab omnibus extollendum putavit, qui sibi ipsi imperare possit. Plur. in Apoph.

CICERO, in summo Imperatore bellicae duce quatuor res debere inesse dicebat, Scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, & felicitatem. Cic. in oratione pro Pompejo.

OVINIUS CAMILLUS, antiquae familiae senator, homo delicatissimus, rebellionem moliebatur, tyrannidem affectans. Id quum Alexandro Severo renunciatum esset, statimque probatum, ad palatium vocato gratias egit, quòd Republicae curam, quae bonis viris reculantibus imponi solet, spontè reciperet. Mox ad senatum processit, ac tanti sceleris conscientia trepidum, confortem Imperii appellavit, in palatium recepit, ornamentis imperabilibus, & melioribus, quam utebatur ipse, decoravit, protectionibus comitem adhibuit. Cumque Imperator ipse pedibus iter faceret, invitavit & Ovinius delicis assuetum ad laborem, quem post quinque millia passuum cunctantem equo sedere jus sit. Quumque post duas mansiones equo etiam fatigatus esset, carpento imposuit. Hoc quoque respicientem, ac Imperium tadio laborum reculantem, denique & mori paratum dimisit, ac militibus, à quibus Caesar praecipue diligebatur, commendatum, ad villas suas tutò abire iussit. Sic illi commonstravit, quid esset gerere Imperium. Lamp.

Augu-

A AUGUSTUS Cæsar, postquam Julio avunculo, crudeliter in senatu interfecto, successisset in administratione Imperii, ac nequaquam placeret Actæ matri Philippoque virrico, adiri nomen invidiosæ fortunæ Cæsaris, respondit, Nefas esse, quod nomine Cæsaris dignus esset visus, semetipsum videri indignum. Contemnens humana consilia, & cum periculo potius summa, quam tunc humilia sequi proposuit. Vell. Patere. & Cæsar. in Conf.

AUGUSTUS temporibus quum esset consultatio de Imperio iterum abrogando; in ea deliberatione interrogatus Mæcenas quid sibi videretur; respondebat: Regnum iustum & legitimum recuperatum in primis conducere rerum magnitudini. Quo dicto consulebat, iustus esse, ut Imperium deponeret Augustus, ac Rempublicam restitueret in statum pristinum. Dion. Nicaeus in Aug.

AUGUST. Cæsar, admovebat Romanos, ut Remp. committerent illi, qui usu & experientia rerum plurimum possent; nec cum fineret illo tempore pendere ex cuiusquam voluntate, ne forte is in regni cupiditatem veniret, aut mortuo eo Respub. periclitaretur. Idem.

B Idem consulebat præterea, ut contenti rebus præsentibus augeret, & dilatata Imperium nollent: quod futurum esset, ut id tuerentur difficilius, immineretque periculum, ne ea quæ iam parata essent amitterentur. Idem.

Cum sub Nerua Coccejo, Romæ impromptuè omnes ab omnibus levissimas ob causas accusarentur, atque inde magnus tumultus exortus esset, Frontonem consulem dixisse ferunt, malum quidem esse Imperatorem habere, sub quo nemini licet quicquam facere: sed multo pejus esse, cum omnia licent omnibus. Xiphilinus in vita Nervæ, & Fulgosi. lib. 2. cap. 22.

DOMITIANUS, paucis notum esse dicere solebat, quam misera & ærumnosa sit imperantium conditio, qui à tyrannidis falsâ suspitione tum demum liberantur, cum diem jam extremum claudant. Suet. in Dom.

PERTINAX, cum possessionibus Imperatoris nomen suum inscribi prohibuisset, dicere solebat, illas nequaquam imperantium proprias, sed communes Romanorum, & publicas esse. Herodian.

TRAJANUS iustitiæ & æquitatis amatissimus, talem Imperatorem privatis civibus se esse dicebat, qualem sibi ipse Imperatorem privatus optasset. Joan. Langius in Niceph. ann.

Idem aliquando in convivio proposuit amicis, ut decem nominarent, quibus crederent tertium summam rectè delegari posse. Dum illi silerent: Decem, inquit, à vobis posco, ego unicuique habeo Severianum. Solum illum Imperio dignum iudicans. Dion. Cass.

Idem, Licinio Suræ, quem quidam ut Cæsaris insidiatorem indicaverant, gladium nudum portavit, atque: Accipe, dixit gladium, quem pro me, sibi bene atque cum ratione imperavero, diriges: sin minus, eo ad interitum utere. Dion. Nicaeus, atque Xiphil. in Trajani vita. Plin. in Paneg. & Niceph. lib. 3. c. 23.

VALENTINIANUS sollicitus à militibus, ut sibi Imperii socium deligeret. Vellrum quidem (inquit) fuit, ut privatum me ad imperialem extolleretis dignitatem: res autem administrare, non jam vestri, sed principis ipsius arbitrii esse, vos ipsi quoque dixeritis. Itaque vos deinceps imperata facere, & quietos esse: me autem, quid factu opus sit, curare decet. Niceph. Calist. lib. 11. c. 1. Eccl. hist.

D ANTONIUS Pius reprehensus, quod nonnullos accusatos absolveter, respondit, principatum non à pœnis aut suppliciis, sed à mansuetudine potius suspicandum esse. Dion. Nicaeus, & Xiphil. in Anton. vita.

M. ANTONIUS VERUS dicere solitus erat: Neque pecunie vim tyrannidis luxuriam explere posse: aut stipendia satellitum agmina tueri principem, nisi ipsi quos regit, animum imperantis benevolentiam accommodet. Quippe si demum diu tutoque imperant, qui non metum ex crudelitate, sed amorem ex bonitate civium suorum animis instillant. Neque enim quos favere necessitas coegit, sed quos obtemperare sua quoque voluntas adigit, si sunt in agendo patientiæ quoque à suspitione omni, assentationeque vacui; nunquamque imperia detrectant, nisi violenter contumeliosèque sint habiti. Herod. lib. 1.

JULIANUS cum senatum Romanorum rogaret, ut virgines Vellales & ceteri sacerdotes cum senatu obviam exercitui Severi prodirent, præteritis in illis: Faustus Quintillus consularis augur contradixit, asserens, non debere imperare eum

qui armis adversario non possit resistere. Spartian. in Iuliano, E. & Caspin. in Consulib.

JOVINIANUS, cum post Julianum apostatam, qui aliquot Christianorum milia interfecerat, ad Imperium reperetur, clamabat: Nolle te infidelibus imperare, cum ipse esse Christianus. Cui responsum est à militibus omnibus, sese quoque Christi Dei esse obnoxios. Caspin. in Conf.

PESCENNUS Niger, rogatus, Quid sentiret de Scipionibus? Respondit: Illos sibi videri felices magis quam fortes: quod uterque domi juvenentem parum sanctè transierat. Sentiens Imperatorem per omnem vitam in Republicæ negotiis verari debere, nec è domesticis ad Imperium accessit. Spartian.

ORTHO sapienterò dicere solebat ad suos: Nescitis amici quid sit, Romanorum gubernare Imperium: mihi credite jam experto, qui jam mori malo quam imperare. Suet.

SIGISMUNDUS rogatus, Quem virum regno dignum arripere existimaret? Eum, inquit, quem neque secunda res extollerent, neque adverfa deprimerent. Aneas Sylv. lib. 4. comment. de reb. gest. Alphonse regis.

Idem regnandi arts imperium esse dicebat, qui simulare nesciret. Innuat autem multa regibus simulanda, multa dissimulanda esse, quo suos in debito officio retineant, extra omne vitæ periculum. Aneas Sylv. lib. 3. comment. de reb. gest. Alphonse.

ÆNEAS SYLVIVS Principes privatis hominibus multò meliores fore dicere solebat, si reges electione, & non successione fierent. Improbavit vir clarissimus successione regum, quam usum, haud ubique meliora secutus, recepit: regem enim nasci nihil magni est: at regno dignum se præstitisse, maximum est. Aen. Sylv. lib. 4. comment. in res gestas Alphonse.

ALPHONSUS sapienterò peroptare solebat, ut popularium suorum unguis quique rex extitisset, quo demum illi, utpotè experti, cognoscere principum occupationes, & curas. Hoc unico forsam modo fieri posse, ut desinerent molesti & importuni esse. Notabat autem, quam difficile esset imperare, cum jam diversa sunt hominum ingenia, diversi mores, quibus principes se accommodare necesse habent. Panor. lib. 3. de reb. gest. Alphonse.

Idem magnum quidem esse dicebat, adversus hostes ducem esse; sed illud maximum, ad omnem virtutum civibus ducem esse: Panorm. lib. 4. de Alphon. reb. gest.

Eundem affirmare solitum accepimus, si nullum omnino aliud regnum, nullam provinciam præter Calabriam aut haberet, aut habiturus esset, illam protinus se relicturum, privatumque civem vivere potius velle, quam illorum, qui nihil hominis habent præter figuram, ineptias tolerare, quamvis dominum aut regem. Hoc autem dicto offendere voluit, quam grave sit imperare iis, qui omni humano ingenio exuti nil norunt aliud, quam luxuriantes, ferarum more, in omni vitiorum forde se involvere. Pan. lib. 1. de reb. gest. Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

IMPERII FULCRUM, PIETAS IN DEUM, ET RELIGIONIS CULTUS.

HELIAS abjectum in angulo inveniens Deuteronomium attulit illud ad Josiam, qui magna religione illud excepit, legit, & adimplevit: itaque Rempublicam Hebræorum cum reli-

A religione restituit, ut patet 4. Regum 22. & sequentibus.

Potro pii & boni principis effigiem describit Davi. Psal. 71. & 100. item S. Scriptura in David, 2. Regum 7. in Salomone, Ala, Josaphat, Ezechia & Josia, in lib. Reg. Mira vero fuit vox Constantini Imper. qui Episcopis suis saculi dicebat: Vos intra Ecclesiam, ego extra Ecclesiam à Deo Episcopos constitutus sum; ut retiret Euseb. lib. 4. vita ejus cap. 21. Patet verò ejus sententiam Imper. Christianum qui semper liberè fidem professi essent, stipendios suos, & regni custodes, apostatis omnibus & profanis ejectionis, constituit; inquis, tales in præcipuis & fidelis amicis habendos, plurique quam ingentes thesauros æstimandos esse. Ita Euseb. lib. 1. vita Constant. c. 11.

Denique Justinus Imp. creans Tiberium Cæsarem, eumque purpura investiens, dixit ei: Honora Deum & Ecclesiam ejus, ostant heram & dominam, nunc verò matrem tuam: nosce quis antea fueris, & quis hodie factus sis: pauperes in primis dilige, & elemosine apud te non deficient. Ita Niceph. lib. 17. cap. 6. Convalso pio apud Scotos regnante, mirè floruit apud eos religio & probitas, ita ut S. Columbanus ad eam videntem, ex Hybernia in Scotia trajecit, ac rediens rogatus, Quænam ibidem videret miracula, responderet: Vidi unum instar omnium, regem videlicet Convalsum, qui in mediis delictis & peccatorum incantamentis, cum Monachis & Episcopis de sanctimonia contendit: qua de causa suis ita est reverendus, ut ipsi nec alius injurii, nec de Rege ipso hincere sinistris quippiam audeant; unde effectum est, ut plus regis virtus terrorem populam à solitis flagitiis & seditionibus, quam ejusdem auctoritas coerceret. Refert H. Boeth. hist. Scotice, lib. 9.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & regna, 1. si iuste imperent. 2. si inter linguas sublimiter honorantur, & obiecta nimis humiliter salutantur non extollantur: sed se homines esse meminerint. 3. si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestatis ejus famulam faciunt. 4. si Deum timent, diligunt, & colunt. 5. si plus amant illud regnum, ubi non timent haberi confortes. 6. si tardius vindicant, facile ignoscunt. 7. si eandem vindictam pro necessitate regenda: tuendaque Reip. non pro fastidiantis inimicitiarum odii exerunt. 8. si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent. 9. si quod asperè coguntur plerumque decernere, misericordie lenitate, & beneficiorum largitate compensant. 10. si luxuria tantò esse castigatior, quanto potest esse liberior. 11. si malunt cupiditatibus, quam quibuslibet genibus imperare. 12. si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ. 13. si pro suis peccatis, humilitatis, & miserationis, & orationis sacrificium. Deo suo vero immolare non negligant. Tale Christianis Reges, & Imperatores dicemus esse felices, item & eorum regna. Ita Ant. Panorm. in vita Alphonse.

Idem Alphonsus cum de regum Imperatorumque munitis, & regnorum felicitate discerent secum familiares, dixisse commemoratur: Optimè eam S. Augustinus expressit his verbis: Reges felices erunt & reg

Ad iam penè momento evèrit Alexander adolescens: & quidem cum exigua manu militum, & quam ex Europa secum in Asiam traxerat: quæ collata ad innumeros exercitus Persicos planè nihil fuit.

HERACLIDES in Politis, dum de Atheniensibus agit, tradit, post Codridas, nullos amplius Reges electos: eò quòd in molitium, & luxum delapsi esse videntur.

Refert & in Cophaleno Reg. regum in Ducatum versum: quòd Dromneus, homo summa inclementia, Rex omnes virgines ante connubium cognosceret: quem occidit Antenor, arrepto ense, muliebrilibusque vestimentis assumptis: quem eam ob causam populus summis honoribus ornatum, Ducem sibi constituit.

Superbi Tarquinii importuna dominatio & luxuria sic affecit injuriis populum Romanum, ut is cupiditate etiam libertatis incenderetur: & pulsus Regibus, administratione suæ Reipublice institueret: & ex Imperio perpetuo annum, ex singulari duplex: nè potestas solitudinis aut mora corrumpere: Consulique appellavit pro Regibus, ut consuleret se civibus suis debere meminissent.

APPIUS CLAUDIUS Decemviratui finem dedit, ob cupiditatem & amorem illegitimum virginis.

Postquam Monarchia Assyriorum intraisset per 1300. annos postremus apud eos regnavit Sardanapalus, vir muliere corruptior: quem videre cum agrè obtinisset Arbaces, seu Arbaces præfectus militum ejus: & cum inter fecerorum greges purpuram colorem invenisset, & muliebris habitu, molliæ corpore, & lascivia eas oculorum antecuram, pensaque inter virgines dividendam: indignatus, conjuratione facta cum militibus, eum obfessum sustulit, & Imperium in Medos transfudit.

Non est passus Deus suscipere principalem dignitatem, & sacerdotalem, Filios Heli summi sacerdotis & principis, eò quòd propter sua peccata retrahebant homines à sacrificio Domini: & dormiebant cum mulieribus, quæ obliabant ad ostium tabernaculi. 1. lib. Reg.

Causa, cur extincta est tyranni Pisistratarum, impura etiam luxuria fuit: Pisistrato enim mortuo, filius ejus Diocles per vim stuprata virgine, à fratre puellæ necatus est: & cum alter filius Pisistrati, Hippas nomine, Imperium tenens, interfectorem comprehendit jussisset, qui per tormenta, socios cædis nominare cogere, omnes amicos Tyranni nominavit. Quibus interfectis, quærenti tyranno, an alii reliqui conscii essent. Nemo ait, superest, quem mori geliam, quam ipsam tyrannum. Qua voce ejusdem tyranni se victorem, post vindictam pudicitia sororis ostendit. Ejusque voce cum admonita libertas civitas esset, tandem Hippas regno pulsus, in exilium actus est. Erat Darius Persam confugiens, aciem in Athenienses dirigens, in Marathonio campo, ubi pugna cruenta commissa est, bello occubuit, & civitas plenè ab ejus tyrannide liberata est.

Mutatio quoque & finis regni Heraclicis contigit mirabili modo, per focordiam & voluptatem Candaulis regis ultimi: qui non contentus fuit consuetudine uxoris: eam formosissimam supra omnes feminas collaudans, voluit nudam Gygi, uni ex suis satellitibus, ostendere. Quo facto, & intellecto ab uxore: eam iræ percita, quòd nuda vita fuisset, Gygem in virum, & homicidam mariti elegit, & in dotem seipsum & regnum ei dedit. Et sic regnum Lydorum ab Heraclicis in Merminadas translatus est.

D. CHILDERICUS Rex Francorum, pater Clodovæ, regno fectur ejectione à Francis, quòd filias illorum concupiscere cepisset: cuius in locum electus Rex Agidius, magister militum Romanorum, donec post octo annos, quibus vagaretur, pulsus in Toringiam, ejectione Agidii, rediit in gratiam Francorum, & regnum cepit ope & consilio Vvinomandi.

Eadem occasione Enricus Rex Gothorum, ab Arvernus Romanam fugit, metu ne ab illis occideretur, ob nimiam luxuriam in mulieres. Cumque eandem vitam luxuriosam tentasset cum mulieribus Romanis prosequi, lapidibus obrutus est.

CULCULENUS Rex Scotorum, flagitiosissimus, Venetis & Bacchi mancipium, nobilium adolescentium corruptor, cædes, rapinas, atrocina impunè permittens, dum ad comitia, quibus illi regnum abrogabatur, tenderet: à Cadharo Scotiae urbis Thano, cuius filiam concuperat, cæcus est.

Ab Hunnis, seu Avaribus rebellavit gens Sclavorum, qui & alio nomine dicuntur Vvini: quòd cum jam antea Avaribus primum vestigalia veluti dominis dependere, ut prælia-

tium castra tarentur, fugientibus auxilia subministrarent, ideoque plures ab illis sibi contumelias illatas tollerant: ut non homines hominibus, sed feræ potius viderentur imperitare vilibus jumentis. Tandem inter cætera pessimè tulerunt, & dictu horrendum quoque & inauditum scelus in se perpetratum: quòd quasi hyematur, eorum adentes domicilia, uxores eorum suis affluens focis stratis: quòd postea inde genti noluerunt pati, sed moverunt arma in Hunnos. Et advenerat eo tempore mercator mercium comparandarum causa, Samo quidam natione Francus ex Senoniibus, cum focis pluribus: qui cum Sclavis contra Hunnos bellum gesserunt, & eos superarunt. Unde factum, ut Sclavi eundem Samonem in Regem eligerent, qui postea pluribus præliis tutatus illos est.

Scribit H. Mutius, anno Domini 1300. accidisse, Comitum Habspurgensem habuisse quandam. Nobilem in valle archa, Urania arcis præfectum, superbum tyrannum, intolerabilem: qui libidine in exhausta formosiores virgines, & matrona honestas corrumpere. Cum autem duorum Germanorum fratrum virginem compressisset, cum ab illis fuisse necatum: indeque secutum rebellionem contra omnes Nobiles, Et tyrannicè viventes: sociate primum ejus rei causa nititur tresque, Ure, Suiz, Undervalden: ita ut omnis Nobilitas ferè inde exorta fuerit. Quæmodum nec tulerit: Eberhardium populum in gubernatione regiarum urbium gubernatores nobiles, licet eas diligenter curarent: sed Rempub. mutavit.

Refert Theopompus, mutatam fuisse Monarchiam Rhodiensium in Aristocratiam, per voluptuosum Hegesilochum Regem Rhodium: qui cum ob temulentiam taloque invidiis esset factus, neque ullam dignitatem haberet omnino apud Rhodios: sed à locis omnibusque civibus ob vitæ intemperantiam accusatus, paucorum principum cum amicis constituit: qui multas nobiles matronas dedecore affecerunt, ac non paucos pueros vitarunt: in tantumque peccantia processerunt, ut vel talis dederent de liberis mulieribus, differerentque inter talorum jactum, quam urbanorum victus ad victorem duceret. Ex axiom. Pol. Georg. Richter.

ACHILLES apud Homerum non potuit atrocis convicium ignavo ac vafano Regi dicere, quam ut temulentum eum vocaret: hoc uno probro, quidquid erat gravissimum flagitiorum, completi videtur.

CATO Censorius mirabatur, quomodo civitas, in qua pici-culus carius venderetur, quam bos, diu stare posset: quoniam homines (ajebat Pythagoras) deliciis opimati & exaurati, pigri & insolentes sunt.

Tradunt historiae, Sardanapalum, Canadium, Dionysium junorem, Hieronymum, Helioagalum, Amyntam, Perian-drum, Pisistratum, Tarquinium, Aristocratem, Timocratem, Childericum, Andronicum, Rhodericum, Appium Claudium, Galeacium Stortium, Alexandrum Medicem, Pericum Senensem, Lugracum, & Megalum, Scotia reges, omnes ab Imperio excidisse, cum impure libidini, quam virtuti servire maluissent. Bod. de Rep.

Ac majorum ætate, duæ Africae urbes potentissimæ à Rege Fesaram defecerunt, propterea quòd præfectus sponfam alienam Regis exemplo rapuisset: quo statim occiso, Rex ipse Fesaram Abulata, cum sex liberis cæcis est à domestico servo, quòd ejus uxori stuprum intulisset.

Nec aliam ob causam populus Constantinus Africae maritimæ, Delcajedi, qui à religione Christiana transiit: Imperium, quam Tunetani filium perpeti honestius putavit.

Cur ætate nostra Muleafes de regno dejectus, nisi ab intemperantia: Qui tamen exal in Italia & Germania vagaretur: ac opibus Caroli V. Imperatoris, in quo spes omnes collocat, omnino desperare: nihilominus ad pavonis unius, quo vescabatur, condimenta vix auri nummi centum sufficiebant: ut quidem Iovius scribit. Et ut suavitatem ac dulcedinem, quæ ab armonia proficiscitur, jucundius molliorque hauriret, oculos velabat: quòd duobus sensibus duplicem voluptatem simul percipi non posse didicisset. Sed non sine ulatione divina ferro candenti oculorum lumen sensum excisicantem, jussu filiorum obcaecatus est, ac Imperio spoliat.

Narrat Idomeneus, Pisistrati filius, Hippiani & Hipparchum convivia invenisse, & ex quoque aliorumque mulorum apud illos fuisse copiam, & eorum tulle eorum grave Imperium.

Ea occasione usus Carolus Martellus in invasione regni Francia: Regibus tunc in deliciis tantum viventibus, & negotia regni vi per Majorem gerentibus, qui Metro-

A vingarum familiam tunc scepro dejecerunt. Bodin. de Rep. pub.

Campania invidiam armis Annibalem luxuria illecebrique suis complexa, vincendum militi præbuit: illa vigilantissimum ducem, illa exercitum acerrimum, dapibus largis, abundantius vino, unguentorum fragrantia, ac tum demum fracta & contumelia Punicæ feritas est, cum Septactici & Albana castra esse cæperunt. Quid autem his vitis fœdus: quid etiam damnosius: quibus virtus atteritur: virtorè languescunt: sopita gloria: quibus virtus atteritur: alicorè pariter, & corporis vires expugnantur: ut neficias, ab hostibusque, an ab illis capi perniciosius habendum sit. Val. Max. lib. 9. c. 1.

Scribunt auctores fide digni, Xerxem ostentatione opum regiarum eximia, consueque ad luxuriam gaudendum, cum edicto præmium ei proposuisset, qui novum genus voluptatis reperisset. Dumque deliciis nimis captus esset, amplissimo regno ruitam dedisse. Val. ibid. C. 5. Thusc. 9.

Erat Vollinensium urbs opulenta, legibus & moribus ornata, Hetruriae caput habita. Sed postquam in luxuriam prolapa est, in profundum injuriarum, & turpitudinis decidit. Et cum cives servos suos sine delectu manumitterent, conviviis alligarent, conviviis honestarent, Republicam amiserunt, & Liberini in partem potestatis receperit, plenitudinem usurparunt: testamenta ad arbitrium suum scribi jubebant: convivia, conventuales ingenuorum fieri vetabant: filias dominorum in matrimonium ducebant. Imò postremò lege sanxerunt, ut supra sua in viduis pariter & nuptis impunita essent, ac ne qua virgo ingenuo nubere, cuius castitatem non ante ex numero ipsorum aliquis delibasset. Sicque luxuria aluit luxuriosiores: qui in se Republicam transfulerunt, camque ita pessimè administrarunt: donec postea prædicti Libertini, Romanorum ope per Decium Murenam, omnes aut in carcere necati sunt, aut dominis in servitum restituti. Valer. lib. 9. cap. 1. Florus lib. 4. c. 21. Proflus lib. 4. c. 5.

A tempore quo Paris fecit iudicæ, in concertatione Junonis, Palladis & Venetis, pro Venere: omnia consilia volutate, perturbataque fuerunt, ut dicit Aeneas. Alludit autem ad subversionem Imperii, vel regni Trojani: quod accidit ob voluptatem Parisii filii regis Trojanorum, qui rapuit Helenam: Græcorumque iram adversus illum provocavit: qui regnum post decennalem obsidionem delevit. Atque Homerus cum voluptatis mala Principibus insinuat velle, fingit Jovem, quemcumque de rebus Trojanis pernoctando rectè cogitaverat, ea per diem volutate captam turbaverit: tumque fortissimum Martem à deblissimo Vulcano ligatum fuisse, qui eum illegitimis amoribus detineretur, calumniam & pudorem ex illis reportavit. Athen. lib. 12. Dymol. cap. 1.

Ferunt, & Sibaritas ob nimiam voluptatem, tandem per occasionem vitiorum ejus, victos & subactos à Crotoniatis, & Republicam amissit. Cuius etiam ad tibiam in symposiis tripudiare affueverunt: Crotoniatis id cognoscere, ubi cum his pugnant, saltandi concinnitate illis parantur: ut asserit Arist. in eorum Rep. Aderant enim illis tibicines in acie militari: quorum cum tibiarum sonum equi audivissent, non exilierunt solum, verum etiam lesiores habentes ad Crotoniatis confugerunt. P. Greg. Tholof. lib. 22. de Rep.

Sic etiam Cardianos, qui ita quoque ad voluntatem equos saltare instituerant, fuisse superatos, & fufos à Bisalatis, refert Athen. lib. 10. c. 15.

D. Exemplo etiam erunt Athenæ & Roma. Nam quæ urbs voluptati plurimum tribuit, Imperium maximum amittit: quæ labore delectata est, obtinuit & occupavit. Liv. lib. 34.

Et Aristoteles, plures Reges & Principes peritisse ait, quòd in voluptatibus viventes, effecti sunt contemnendi, ac multas præbuerunt occasiones opprimendi se. Lib. 5. Polit. c. 20.

IMPUNITAS SCELERUM.

Tribus Benjamin delerit, cum jussi Benjaminæ nolent fiteri cives Gabonias, qui iturparant Levite conjugem. Arque ita non sunt delati propterea tantum, quòd aliqui stupraverant conjugem Levitæ, sed quia ipsi stupratores adhuc abique penis evaderent.

Heli sacerdotis filii erant male morati: qui inter alia scelera mulierum, Sileo ventianum orandi causa, pudicitiam sollicitabant. Ille delatus ad se cum non debita severitate castigasset, Deus propterea vehementer iratus, & ipsum, & filios, & numerum parientem eodem die è medio sustulit, manifestissimè futuris & iudicium sui edito exemplo.

Lacedæmonii noluerunt punire nebulones, qui stupraverant filias Scedasi: ibi ipso in loco victi sunt Lacedæmonii, & amiserunt libertatem, & in servitutem venerunt, ac planè conciderunt.

Troja eversa est propter raptum Helenæ, cum Paris nollet restituere raptam conjugem Menelao marito.

Corinthus funditus deleta à Romanis: cum impunitos dimississent Corinthii nebulones, à quibus legati Romani lotio perfusuri fuerant.

Arunti Hetrusco abducitur conjux à quodam adolescente, quem ipse domi suæ aliterat. Re delata ad iudices, vicit Lucionem, & causam obtinuit, ope amicorum, & pecuniæ, qua iudices corrumperat. Irritatus Arunx hac injuria, profugit in Galliam, Galloque in Italiam attraxit. Vide Plin. in vita Camilli. Direpta est tunc urbs Roma, & flammis deleta à Gallis.

Philippus Rex Macedonum, pater Alexandri Magni, post non paucas & præclaras victorias, interfectus tandem fuit à Paulania quodam alioque juvene, quòd ille injuriam, hujus honoris factam, silentio & dissimulatione præterisset. At juvenis, enorme scelus impunitum relinquit non oportere, nec Regem vivere, qui in eo conviveret, exultavit. Ioan. Spin. lib. 5. de Frang. animi. pag. 275. De eodem Franc. Patrit. l. 5. de regno. tit. 1. pag. 339. ita Nullius magis intere, quam Principis, amicum improbitatem ac peccantiam coercere. Eorum namque licentia, odium, similitatem exitiumque in ipsos etiam plerumque parit. Non fuit ipsius odio Philippus à Paulania interemptus est: sed quòd Attali turpitudinem ac peccantiam non vindicaverit, verum illum excellentiori militia exultet, & Paulaniam conquerentem variis frustrationibus illulit. Itam ergo, qua in adversarium tumuerat, in Regem ipsum evomuit: & occasione nactus, ultionem ab eo exegit, quam ab Attalo nunquam exigere potuisset.

SUPERBIA.

Superbia deiecit à principatu Luciferum: fecit ex Angelo Demonem. Qui cum imitantur, periculo simili se exponunt.

Hæc etiam primus Homo, Rex factus totius creaturæ orbis, elatus & inflatus à Diabolo, à regno præcipitatus: & inditus creaturis, quibus antea imperare poterat: mortique factus obnoxius.

Sic Darius Arfani filius Rex Persarum, qui se Regem Regum, ac confinguntum Deorum vocabat, & Alexandrum Magnum famulum suum, iusseratque Satrapis suis, ut infanctem illum Philippum adolescentulum (sic enim eum per contemptum, appellabat) verberibus puerilibus graviter cæcum, induramque post veste purpurea, sibi vincitum traferent, sensit, quantum superbia illa profuerit, exutus vita & regno ab eo, quem contempserat.

Ece hæc fuit iniquitas Sodomæ (Ezech. 16. v. 49.) superbia, saturitas panis, & abundantia, & otium ipsius: & quo tempore magis intumescat, omnino cum sua Republica sublata est. Gen. 19.

Sensit id Nabuchodonosor Assyriorum Rex, ubi enim se superbe exultat, dicens: Nonne hæc est Babylon magna, quam ædificavi in domum regni, & in robore fortitudinis mee, & in gloria decoris mei: statim ab hominibus ejectus est, & de regno deturbatus est: teste Daniele.

Pharao Rex Egypti cum suo exercitu aquis involutus, ferò didicit, quòd nimirum, superbe Moysi respondisset: Quis est Dominus, ut audiam vocem ejus, & dimittam Israel? Nescio Dominum, & Israel non dimittam: ut docet Exodus.

Cum esset aliquando post diluvium populus unus, sibi unius Hæc regni: & eò superbia pervenisset, ut vellet sibi parare in posterum præsidium contra aquas adversas Deum, & testimonium suæ superbiae relinquere, dicentes: Faciamus nobis civitatem, & turrim, cuius culmen pertingat ad cælum, & celeberrimus nomen nostrum, antequam dividamur in univèrsas terras: Deus confudit linguas eorum, & divisit & separavit eos, disperdiditque super faciem cunctarum Regionum.

Arphaxad Rex Medorum, post subjugatas multas gentes Imperio suo, & ædificata civitate illa magna Ecbatantis, cum gloriatus esset, tanquam potens in potentia exercitus sui, & in gloria quadrigarum suarum, anno 12. regni sui superatus est à Nabuchodonosore, qui regnabat in Ninive. Quarustus est victoria elatus supra modum, iussit per Holoserem principem militia omnem orbem subigeret, & omnes Deos de terra tollerent, ut ipse solus Deus diceretur. Verum tanta superbia per unicum feminam Judith, Deo auxiliante qui superbi resistit, & humilibus dat gratiam, dejecta est, ablato Holoseris capite, & inde fugato & dissipato ejus copiosissimo exercitu.

Causa etiam Antiochus Rex, superbia & ira concitus, jurasset,

A rasset le venturum Hierosolymam, & congeriem sepulchri Judaeorum eam facturum: à Deo percussus est infanabili & invincibili plaga, & inde obiit miserabili morte; ut constat ex *hiflor. Machab.*

Annibal Cannensis pugna victoria elatus, nec admifit quemquam civium fuorum in castris: nec responsum ulli, nisi per interpretem, dedit. Maharbalem etiam ante tabernaculum suum clara voce affirmavit, propeffisse se, quoniam modo paucis diebus Romae in Capitolio cenaret, aperiatus est. Attamen haud diti post:

*Finem animae quae res humanas miscuit olim,
Non gladii, non saxa dabant, non tela: sed ille
Cannarum vindex, & tanti sanguinis ulcor
Annulus.*

Juvenal. sat. 10.

CRUDELITAS.

Ita fuerunt in omnibus nationibus Cynathenses cives in Arcadia, omnigenae crudelitatis participes, qui post ingentem seditionem legatos Spartam miserunt. Verum in quantumque civitatem eundo Legati illi Arcadiae ingressi sunt, ex B ea mox per ignominiam fuerunt expulsi; & reditus ad eam interdictus, quoniam ex Arcadum essent genere Mantinenses, & jam post illorum discessum, expiationibus, ac sacrificiis civitatem, ac circumstantia quaecumque loca purgaverunt. Tam inuisa fuit omnibus eorum crudelitas.

Efecit crudelitas, ut Persarum regnum desisteretur successore legitimo. Postquam ensu temporibus Alexandri Magni, Darius vivente patre Artaxerxe Rex creatus, in patrem conjuravit: eo cum patre mortuo, regnum pervenit ad Ochum fratrem Darii, qui metuens similem conjugationem cognatorum & Principum, sanguine & caedibus regiam implevit: ut post mortem ejus nullus in ventus sit ex genere successor; & Codomenus quidam electus fuerit in Regem à populo cum titulo & nomine Darii, quem vicit Alexander Magnus, & fugientem cognati proprii necarunt. Hunc Darium fuisse legitimum Arsanis filium, qui decimus quartus à Cyro totius Orientis Monarchiam tenuit. Obicitur autem ei ab Alexandro apud Arium, quod post mortem Ochi, filium ejus Arsanem necasset, & contra legem Persicam, quae per genus deferebat Imperium, regnum occupasset.

C Aristocrates, Scetae filius, Rex Arcadiae, ob proditos ad solam magnam Messenios, ab Arcadibus lapidatus est tanta invidia, ut à domo Cyclopi Arcadium Imperium removeretur: fuerat ejus avus Aristocrates Archimedis filius, ob incestum cum virgine Sacerdote, lapidibus obrutus.

Amphis Aegyptiorum Rex, cum plerisque ex suis ultimo supplicio afficisset, alioque fortunis spoliasset, & in omnes infolentior ac superior fieret: ejus Imperium aliquantum toleratum est, donec Actifanes, Aethiolorum Rex, in eum irrupit. Tunc enim odia occulta erupere: cumque multab eo deservissent, regno tandem pulsus est.

Refert de Thrizo insigni tyrannum Aelianus, ita eum subditis evasisse infestissimum, quod legem tulerit, ut nemo publicè, aut privatim invicem colloqui, aut sermone invicem miscere auderet: imò ne nuda oculorum manuque gestu animi sensus exprimeret. Sed cum adhuc vellet adimere flendi libertatem, & contra stentes cum satellitibus in forum pervenisset, subditos crepitus satellitibus armis, suam quoque Tyrannum sustulisse.

Cum Arsacidarum quoque genus, quod imperabat Partibus in crudelitate incidisset velut hereditariam, iusto Dei iudicio D finem accepit. Siquidem Mihrdates cognomento Magnus, filius Artabani, Rex, post bellum in Armenos feliciter gestum, à senatu Romanorum Partibus Regno pulsus: & frater ejus Herodes, seu alius Orodus, regnum occupavit: quique etiam fratrem, qui se ei dederat, in suo conspectu trucidari iussit. Tuncque ceptum fatum propinquum accelerari Partibus, cujus jam quasi solemne ceperat haberi, Reges esse patricidas. Atque ex Herode & pellice ejus filius Phraabates III. nomine constitutus Rex, statim patrem interemit, & fratres triginta trucidavit, & filium adultum interfecit iussit: evasitque inoleator, quod Antonium & legiones Romanas vicisset. Quare cum multa crudeliter consuleret, in exilium à populo suo pulsus est: quo absente, Tyridentem Regem creantur, qui confugit ad Romanos, eoque tempore Imperium Particum Romanorum conjunctum defecit.

Prusias Rex Bithynia, cum consilium cepisset occidere Nicomedem filium, dum funderet minoribus filiis, quos ex noverca susceperat, & Romae habebat, re prodita juveni ab his, qui seclus implere promiserant, ipse praecipit infidias infidiam hortantibus: & cum accitus in regnum venisset, statim

Rex appellatus, patrem Prusias regno privavit: qui postquam privatus est redditus, derelictus à servis, cum in laebis ageret non minori scelere, quam filium occidi iusserat, à filio occidit est. Sic recidit crudelitas in artificem: & cum regno, quod per crudelitate conservare decreverat, privavit.

Meminit quoque Aimoius, Childeberthum ejus nominis II. Regem Austrasiae, filium Clodovei, & postea Regem Francia, levem fuisse nimis, & multos Francos oppressisse, inunquam ex illis nobilem, nomine Bodilonem, ad spitem tenam valde caedi sine lege iussit. Et proinde per Vvigeberthum & Amalberthum Nabath, reliquosque majores natu, contra ipsum Childeberthum seditionem concitavit: & Bodilonem cum reliquis insurgentem, regi infidiatum, eum interemisse cum regina ejus praegnantem.

Ut & Martialis quidam Centurio, unus è custodibus Antonini, eum obruncavit, quod paucis ante diebus Principem fratrem suum, delatum tantum, sed minime derarguti, occiderat. Aristocrata Mitylenensium mutata in Democratiam, & Penthaliadae subacti ob injuriam illam civibus. Siueque Magales apud Mitylenem Ponthalidas circumvenientes, & clavis pulsantes, cum amicis aggressus interfecit.

Afrubalis potestas à servo sublata est barbaro, qui eum subito aggressus necavit, ubi dominum suum occidisset. Et anno Dom. 1523. Christianus Danorum Rex fuit ob tyrannidem regno pulsus à suis: & dehinc cum decimo post anno sui exilii, conscripto milite coneretur ditiones suas recipere, & in Norvegia & Daniam venisset, captus est: missus inde in carcerem, captivus finivit vitam.

Defecerunt à Demetrio Rege Syriae, Antiochenes, duce Tryphone, execrantes superbiarum Regis, quae conversatione Partibus crudelitatis intolerabilis facta erat.

Hiero Rex Syracusarum, propter crudelitate & superbiarum à suis interfectus est, & Monarchia rediit ad Democratiam.

Ab Asyaga rege Medorum defecit regnum, & à Medis in Persas translatum per Cyrum nepotem Asyagis fuit per conjugationem Harpagi. Is enim Harpagus iustus impiè ab Asyaga exponere & necare fecerat, cuius filium suum, cum eum conservaret, incidit in odium Asyagis, qui in ultionem conservati nepotis ejus filium interfecit, epulandumque patri tradidit. Sed Harpagus ad praesens tempus diffimulato dolore, odium Regis in vindicta occasionem distulit, & ita prodidit G regnum, & favit Cyro.

A V A R I T I A.

BATTO Dalmaticis rebellantibus Dux, tractans cum Tiberio Romano Cesare de pace, interrogavit Caesarem, Cur ita deherent & rebellant Romanis, respondit ei: Vos, inquit, ipsi in culpa estis, quod ad vestros greges custodiendos, non canes, pastores, sed lupos mittitis. Idipsumque, cum secundo rebellarent, responderunt.

Defecerunt à Roboam Rege, filio Salomonis, decem tribus, quod interpellatus & rogatus à populo de remittendis tribus & oneribus, quibus Salomon eos opprimerat, plura imposuit.

MAURITIUS Imperator, Cappadox genere, & successor in Imperio Tiberii foceci, primò ob avaritiam desertus à militibus à Phoca Cetrurione limitis Scythici captus, & securi percussus fuit.

Et rursum idem Phocas eo non melior, ob eundem avaritiae morbum contumeliosus affectus, postquam 13. annos regnasset, è medio sublatus est.

Defecerunt ad Partios, civitates Syriae ab Antiocho Magno Rege, dicto Sedete, cum gravari se copiarum praebitione, & injuriis militum viderentur: eam die statuta divitum per hybema exercitum omnes aggressi sunt.

ALBERTUS Megapoleus Ducis Siciliae, Sueonum & Gothorum Rex creatus, cum exhanctum erarium reperisset consiliatorum pessimum rapinis, coactus est vim subditis inferre, & contractis ad convitia Pontificibus, proceribus & ceteris, qui in regno praeda possidebant, tertium praedium ab his pro sua curia sustentanda possulavit: statumque sine contentu possessorem, omnium quae voluit, nullo servato numero, occupavit. Ceterum ob eam tyrannidem proceres cum Margaria Danica regina conspirantes, eum regno eiecerunt.

Cum Mammaea etiam, mater Alexandri Imperatoris Romani, simularet, idè se thesauros gerarium reperisset consiliatorum pessimum rapinis, coactus est vim subditis inferre, & contractis ad convitia Pontificibus, proceribus & ceteris, qui in regno praeda possidebant, tertium praedium ab his pro sua curia sustentanda possulavit: statumque sine contentu possessorem, omnium quae voluit, nullo servato numero, occupavit. Ceterum ob eam tyrannidem proceres cum Margaria Danica regina conspirantes, eum regno eiecerunt.

Male

A Male audivit Darius ob curam vel solam exigendorum tributorum, quae per Satrapas certa distibuit; unde Perse dicebant, Darium fuisse infitorem, Cambysen, dominum: Cyrum vero patrem. Quoniam Darius res omnes quæstui habebat: Cambyses asper erat & morosus: Cyrus mitis, & omni ratione de illis bene mereri fudebat.

Causa ira Dei & subversionis domus Achab, Jezabels & posterorum, fuit cupiditas habendi vineam Naboth, quae induxit homicidium ejus, ut docet facta Regum historia.

SUBDITORUM NIMIA POTESTAS.

TEROAM Nabath filius, ex serva matris, adhuc juvenis ædificationi murorum Hierosolymitanorum subserviens, à Salomone rege primò praefectus operi, dehinc tributo Josephorum contribulium, tandem decem tribus regno illi subtraxit.

PHILIPPUS Arabs praefectus negotiorum Imperii, existente adhuc minore Gordiano nepote ex filia Gordiana majoris, dolose concitavit seditionem inter milites, subactis consilio annos: eaque occasione, indignum esse Gordianum, qui imperaret, facile militem persuasit, & se potius dignum. Quare se primum tutorem creari obtinuit, postea & Imperatorem à millibus, atque ita usurpato Imperio, Gordianum interfecit curavit.

SEJASTUS ad summam dignitatem per Tyberium evehctus, invadere factioibus Imperium tentavit.

Sub Severo Antonino Plautianus Afer natione, ex parva bu-milique fortuna ab Imperatore ad opes maximas provectus à minorum bonis adjudicatis longè juca ceteros locupletatus, omnibusque dignitatibus; & excepta tantum Imperii participatione, honoratus, & filia uxore data erat filio Imperatoris: opibus & licentia abutens, in tantam crudelitate violentiamque evasit, adeo trux & horribilis, ut non modò non adiret à suis interfectus, sed etiam qui fortuito occurrerent, ab eo averterent oculos: tandemque ausus & ipsum Imperium appetere infidias, cum Saturnino pactus, ut abiret in aulam Principum, quasi aliqua arcana habens ex ejus parte mandata, utrumque & senem Imperatorem & filium obruncaret. Quod & factum fuisse, nisi Saturninus rem detexisset Imperator, qui paratus ad infidias excipiendas eum obruncavit, tanquam manifestum hostem.

De Galba Imperatore, alioquin bono Principe, scriptum est C multa permicosse gesta & cum populi iactura sub ejus Principatu, quod regeretur triam arbitrio, quos unà & intra palatium habitantes, nec unquam non adherentes, pedagogos vulgo vocabant. Hi erant, Titus Junius, legatus ejus in Hispania cupiditatis immensus; Cornelius Laco, ex aedilore praefectus Praetorii, arrogantiae locordieque intolerabilis; Libertus Leullus, paulo ante aniblis aereis, & Marciani cognominis ocellus, ac jam summo equestri dignitatis gradu candidatus. Quibus diversò vitiorum genere grassantibus, adeo se abutendum permisit & tradidit, ut vix sibi ipsi constaret. Quamobrem & ob gesta illorum, malo consilio, irritavit in se totius Reipublicae odium & offensionem, & invidiam militum & exercitus, & tandem trucidatus est.

Fuit Cleander Phryx genere, ex ea nota hominum, qui publice per praeconeum venient. Hic cum in domum Imperatoriam servitio fuisse traditus, & cum ipso Commodo Imperatore accrevisset, eò honoris & dignitatis provectus est, ut & corporis custodiam, & cubiculi curam, praeredit militum praefecturam solus obtineret. Ceterum divitiae & luxus etiam illum ad Imperii spem instigabant. Quare grandi coacta pecunia plurimum frumentum coemvit: id autem conclusum habebat, ut tempore necessitatis, & famis, penuria laborantes sibi concillaret. Gymnasium quoque maximum aedificaverat, publicatis etiam balneis, ut eo modo populum infecaret. Quod fecisset, nisi populus infensus, seditionem movisset. Commodus sibi timens, infatigabiliter ejus resistisset, & ab Imperatore caput ei abscindi non fuisse mandatum, & posteris. Quo facto, patet fuit seditio, & Commodus Imperium sibi conservavit.

Majores domus in Gallia, in quos administrationis regni summa translata erat à Regibus, tandem ipsos Reges pepulerunt, & sibi Imperium retinuerunt.

An meliora expectanda fuerant in regno Hispaniae, dum nuper filius Philippus III. summam rei administraret Dux Lermæus, admodum providè & respectivè purpura donatus, priusquam illius & aliorum complicum, ut puta Calderonis, &c. machinationibus, Deo ita disponente, detrecta fuerunt? Siquidem eò potestate, & auctoritatis devenerunt, ut ad Lermæum in gravissimis rebus tot Regnum, ceu ad oraculum aliquod, concursus & recursum fieret, ab illius nutu rerum humanarum mole velut pendente.

L. B. Theatr. vita Human. Tom. IV.

EXTERORUM SUSCEPTIO
Favor nimius, Promotio, Exaltatio pra Incolis & Indigenis.
Peie multa ex Loco de Exteris & Externis.
IMPERIORUM PERIODI,
MUTATIONES VARIAE.

Quare in Titulo de Annis Climatericis, & Enneaticis.
Item nonnulla Tit. de Numeris, ubi de Septenario agitur.
IMPERATORUM SERIES.

Vide locum de Caesaribus. Item Locum de Magistratibus.
Tit. Magistratus Chronologicè consideratus sub Imperatoribus Orientis, & Occidentis enumerantur, qui ante & post Christum, orbem gubernarunt.

IMPERATORIS HIEROGLYPHICUM.

Aegyptii Sacerdotes, si vellent Imperatorem, aut potentissimum quempiam Regem per infirmitas ab eis imagines indicare, Anguem in spiram collectum faciebant, palatii ejusdem specie in volumino medio statuta. Siquidem domus Regia in Imperii totius centro sita esse debet, ut omnium aequè commodis consulatur. Pier. Valer. lib. 15.

Alli Aquilam Majestatis Imperatoris hieroglyphicum censent. De quo vide Pier. Valer. lib. 19.

Impietas.

DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

Impietas est vitium pietati oppositum, pravus videlicet & sceleratus affectus erga Deum, ejusque cultum, parentes, consanguineos & patriam. Erga omnes enim istos pietas proprie exercetur, hoc est, sincerus affectus ostenditur, quatenus sunt principium bonorum nostrorum, ortusque & educatio. De ea Cic. lib. 4. de fin. Nihil est, quod tam miserum faciat, quam impietas & scelus. Graecis dicitur *Avopvria*, id est, Primò tamen ac principaliter respicit parentes & consanguineos, qui post Deum auctores sunt ortus nostri & educationis. Quamvis usus obtinuerit, ut idololatrae & peccatores vocentur impij, & maximè in Atheos dicitur, qui omnem Deum cultum tollunt.

IMPIETAS ERGA DEUM. IMPII ERGA DEUM. IN GENERE.

Vipina Qui Deum negant.
Quere Titulum de Atheis. Item Locum de Deo.
NEGANT CURARE HUMANA.
Sunt qui in fortune, iam casibus omnia ponunt, Et nullo credunt mandatum rectore moveri, Natura volvente vices, & lucis, & anni, Atque ideo intrepidè quaecumque altaria tangunt: Est alius metueni, ne crimen pena sequatur: Hac putat esse Deos & pejerat, atque etiam cum Decernat quodcumque volet de corpore nostro Ipsi, & irato feriat: mea lumina sistro.

Veteribus persuasum erat, offendi divos inferos, si mortuo negaretur sepultura; offendi Jovem supplicum, si quis supplicem rejiceret. At Creon apud Eurip. Suppl. putabat, nihil hujusmodi rerum curae esse diis, quod illi non queant à quoquam laedi.

Ovis univov tris adspicitur dios. id est, Violare divos, nemo qui mortalium.

Providentiam multos negare ex infelicitate bonorum, & prosperitate malorum, Ovid. 3. Amor. 8. his verbis, sub sua persona, impiè affirmat:

Cum raptant mala fata bonos, ignoscite fasso, Sollicitor nullus esse putare deos. Vivos pins, moriere pins: cole sacra, colentem Mors gravis à templis in castra busta trahet.

Plinius Secundus Deum quidem esse, verum curam rerum humanarum nullam habere, opinatus est, lib. 2. c. 7.

DEFORMANTE SIMULACRIS.

De his sub Superstitionis loco.
EMPEDOCTES reprehendit Homerum atque Hesiodum, ac ceteros omnes poetas, qui speciem hominis diis affingerent, quae nullo modo, ut ipse docet, ipsis congruebat. Hi autem verius ipsius leguntur apud Ammonium in commentario in segmentum 4. Aristot. de epulibus, quibus Argentinius ille sapiens queritur in hanc culpam incidisse mortales (tunc autem de Apolline loquebatur, nec tamen non ceteros etiam deos intelligebat, qui omnes forma illa praeditiangebantur.)

Ovis adspicitur trias adspicitur dios. id est, Violare divos, nemo qui mortalium. Ovis adspicitur trias adspicitur dios. id est, Violare divos, nemo qui mortalium.

AA